

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор з науково-
педагогічної роботи

Олександр ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

_____ 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В ТУРИЗМІ

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Галузь знань: **24 «Сфера обслуговування»**

спеціальність **242 «Туризм»**

Освітня програма **«Туризм»**

Вид дисципліни: **обов'язкова**

факультет **Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
«27» серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

д.е.н., проф., проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії І.В.Шкодін

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

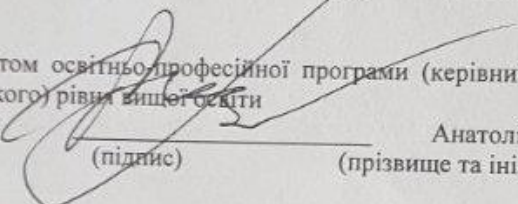
Протокол від «27» серпня 2021 року № 1

В.о. завідувача кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

(підпис)

Ірина ДЕРІД
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи)
«Туризм» другого (магістерського) рівня вищої освіти

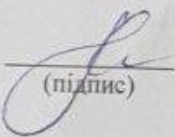

(підпис)

Анатолій ПАРФІНЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «27» серпня 2021 року № 1.

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Бізнес-планування в туризмі» складена відповідно до освітньо-професійної програм «Туризм» підготовки магістрів за спеціальністю 242 «Туризм».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування компетенцій з питань бізнес-планування основних напрямків діяльності підприємства, озброєння майбутніх фахівців туристичного ринку сучасною науковою методологією, передбачення економічних наслідків управлінських рішень, та їх обґрунтування на підставі використання принципів і методів планування.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність планувати та управляти часом

ЗК 2. Здатність планувати та управляти проектами

ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ЗК 5. Використання методологічного апарату наукових досліджень для вирішення теоретичних і прикладних завдань, що постають перед фахівцями туристичної галузі

ЗК 6. Уміння розробляти проекти та управляти ними

ЗК 7. Дух підприємництва, креативність, бажання досягти успіху і самореалізовуватися

ЗК 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність визначати основні наукові поняття та категорії методології туризму та рекреації (туризмології) і застосовувати їх у професійній діяльності

ФК 2. Здатність використовувати методи наукових досліджень у сфері туризму та рекреації

ФК 3. Здатність аналізувати геопросторову організацію туристичного процесу і проектувати її розвиток на засадах сталості

ФК 4. Розуміння завдань національної та регіональної туристичної політики та механізмів регулювання туристичної діяльності

ФК 5. Здатність використовувати теорію і методи інноваційно-інформаційного розвитку на різних рівнях управління

ФК 6. Здатність до організації та управління туристичним процесом на локальному та регіональному рівнях, в туристичній дестинації, на туристичному підприємстві

ФК 7. Здатність розробляти та сприяти упровадженню регіональних програм розвитку сталого туризму

ФК 8. Здатність упроваджувати в практику міжнародний досвід рекреаційно-туристичної діяльності

ФК 10. Здатність управляти ризиками в туризмі

ФК 11. Здатність до управління інформацією

ФК 12. Здатність до підприємницької діяльності на національному та міжнародному туристичному ринку

ФК 13. Здатність до визначення стратегічних завдань у розвитку туристичного бізнесу

ФК 18. Розуміння методів та інструментів економічного управління міжнародним туристичним бізнесом

ФК 19. Розуміння спеціальних галузевих інформаційних ресурсів, особливостей організації та проведення маркетингових досліджень в туризмі.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	1-й
Лекції	
30 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	год.

Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
105 год.	138 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1: працювати з іноземними джерелами інформації, розробляти план наукових досліджень;

ПРН3 Здатність використовувати інформаційно - інноваційні методи і технології в сфері туризму

ПРН5: використовувати та впроваджувати інноваційні технології у поточну діяльність суб'єктів туристичного ринку;

ПРН7 Здатність розробляти та реалізовувати проекти в сфері рекреації, туризму , гостинності

ПРН11 Вільно володіти державною мовою і використовувати її в професійній діяльності

ПРН 17 Приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та методів прогнозування

ПРН 20 Ініціювати інноваційні комплексні проекти, проявляти лідерство під час їх реалізації

ПРН21 Здатність оцінювати та використовувати прогресивний вітчизняний та зарубіжний досвід економічного управління міжнародним туристичним бізнесом

ПРН 22 Здатність до використання результатів маркетингових досліджень, формування на їх основі туристичної пропозиції та стратегії розвитку галузі.

2. Тематичний план дисципліни

Тема 1. Сутність бізнес-планування та особливості його здійснення на підприємствах туристичної галузі

Особливості бізнесу в туристичній галузі. Імперативи розвитку туристичної галузі. Тенденції розвитку бізнесу в туризмі.

Зміст та предмет бізнес-планування діяльності підприємства. Підприємство як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система. Економічні параметри підприємства (активи, пасиви, витрати виробництва, дохід, прибуток).

Методологія планування на підприємствах туристичної галузі. Функції та цілі розробки бізнес-плану. Формування інформаційного поля бізнес-плану. Загальна методологія розробки бізнес-плану. Програмне забезпечення процесу бізнес-планування (Project Expert, MS Project, Primavera SureTrack).

Тема 2. Система планів підприємства

Основні елементи системи планування. Місія. Стратегія. Тактика. Принципи бізнес-планування. Методи планування – нормативний, індикативний, оптимізацій, балансовий, програмно-цільовий метод, дослідно-статистичний та ін. Види планування та їх взаємозв'язок.

Вибір стратегії розвитку. Загальні стратегії розвитку, напрями та методи. Етапи стратегічного планування. Характеристика ринку туристичних послуг України та стратегії провідних туроператорів та турагентств.

Тема 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану

Основні етапи формування бізнес-плану. Визначення мети бізнес-плану. Збір інформації. Інформаційна база. Вибір структури бізнес-плану. Стислий бізнес-план. Повний та оперативний бізнес-план.

Структура бізнес плану. Міжнародні стандарти до бізнес-плану. Вимоги до написання бізнес-плану: вимоги до оформлення його як документу та вимоги до його структури і змісту основних розділів. Послідовність розробки бізнес-плану.

Тема 4. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги продукції (послуг)

Поняття конкуренції та конкурентоспроможності. Механізм конкуренції. Основні складові конкурентного середовища. Види конкурентного середовища. Модель піти сил конкуренції Портера. SWOT та SNW- аналіз. Схема аналізу профілю конкурента. Конкурентні війни. Опис базових галузевих параметрів. Інвестиційна привабливість галузі.

Загальна характеристика підприємства та його продукції (послуг). Конкурентоспроможність товару (послуги). Методи оцінки конкурентоспроможності товару (послуги): аналітична та графічні. Особливості послуг в туристичному бізнесі.

Дослідження та аналіз ринку збуту продукції (послуг). Сегментація ринку та її методи. Методи прогнозування обсягів реалізації продукції (надання послуг). Конкурентні стратегії підприємства (стратегії бізнесу)

Тема 5. Маркетинг-план

Логіка розроблення плану маркетингової діяльності. Сутність та види маркетингових досліджень. Маркетингова товарна політика. Планування нових товарів.

Оцінка привабливості ринкових сегментів. Матриця Бостонської консультативної групи. Багатофакторна портфельна матриця «Мак-Кінсі» «привабливість-конкурентоспроможність». Матриця АДЛ (фірми Артура Д.Літла).

Стратегії маркетинг. Цінові стратегії. Інтернет-маркетингові стратегії. Методи визначення ефективності маркетингових стратегій. Маркетингова політика комунікацій. Реклама в туризмі: сутність, функції та види.

Тема 6. Виробничий план

Цілі та завдання виробничого плану. Структура виробничого плану. Ресурсні обмеження. Витрати: сутність а їх види. Калькуляція собівартості продукції (послуги). Прогнози виробництва: песимістичний, оптимістичний, найбільш ймовірний. Виробничі потужності.

Виробнича програма підприємства. Взаємозв'язок процесу виробництва з ризиками. Індикативні параметри виробничої програми.

Особливості формування виробничої програми в індустрії гостинності. Виробничі потужності, матеріально-технічний, кадровий потенціал. Оптимізація виробничої програми.

Тема 7. Організаційний план

Основні цілі та завдання організаційного плану. Організаційно-правові форми підприємств. Структура організаційного плану.

Сутність та види організаційних структур: лінійні, функціональні та дивізіонні. Сучасні організаційні структури. Мережеві структури.

Значення людського фактора в управлінні підприємством. Мотивація праці персоналу. Теорії мотивації. Особливості мотивації персоналу в туристичному бізнесі.

Тема 8. Оцінка ризиків

Поняття ризику та невизначеності. Сутність та види ризиків. Класифікація ризиків за походженням та середовищем виникнення.

Теоретичні основи управління ризиками. Етапи управління економічними ризиками. Методи управління ризиками. Структура та цілі розроблення розділу «Аналіз потенційних ризиків».

Оцінка та формування моделі управління ризиками на підприємстві. Підходи до управління ризиками. Організація процесу управління ризиками на підприємствах туристичного бізнесу. Шляхи мінімізації ризику на підприємствах туристичної галузі. Вплив інфляції на оцінку рівні ризику. Страхування ризиків.

Тема 9. Фінансовий план

Значення та зміст фінансового плану. Основні завдання розділу «Фінансовий план». Прогнозування фінансових результатів. Побудова моделі грошових потоків. Дисконтування.

Оцінка фінансового стану підприємства. Фінансовий стан як система взаємопов'язаних елементів. Інформаційна база для оцінювання фінансового стану підприємства. Класифікація і загальний порядок розрахунку основних показників фінансового стану підприємства. Фінансові коефіцієнти. Оцінка ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства

Особливості проведення аналізу інвестиційної привабливості підприємства туристичної галузі. Фактори інвестиційної привабливості підприємства. Методи оцінки ефективності інвестицій суб'єктів господарювання.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б.	інд	с. р.		л	п	лаб.	ін д.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Сутність бізнес-планування та особливості його здійснення на підприємстві	18	4	2			12	17	2				15
Тема 2. Система планів підприємства	15	2	2			11	15					15
Тема 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес- плану	14	2	1			11	16	1				15
Тема 4. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги продукції (послуг)	20	6	2			12	18	2				16
Тема 5. Маркетинг- план	18	4	2			12	17	2				15
Тема 6. Виробничий план	14	2	1			11	16	1				15
Тема 7. Організаційний план	15	2	1			12	16	1				15
Тема 8. Оцінка ризиків	18	4	2			12	18	2				16
Тема 9. Фінансовий план	18	4	2			12	17	1				16
Усього годин	150	30	15			105	150	12				138

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Сутність бізнес-планування та особливості його здійснення на підприємстві	2
2.	Тема 2. Система планів підприємства	2
3.	Тема 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану	1
4.	Тема 4. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги продукції (послуг)	2
5.	Тема 5. Маркетинг-план	2
6.	Тема 6. Виробничий план	1
7.	Тема 7. Організаційний план	1
8.	Тема 8. Оцінка ризиків	2
9.	Тема 9. Фінансовий план	2
	Разом	15

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість Год.д.ф.н.	Кількість год. з.ф.н.
1.	Підготовка студентами доповідей з теми 1. Підготовка аналітичних доповідей «Вплив COVID19 на туристичну галузь», «Характеристика ринку готельних послуг України», «Стратегії провідних ресторанів в умовах кризи». Дискусія щодо специфічних особливостей бізнес-планування в туристичному бізнесі.	12	15
2.	Підготовка доповідей студентами з теми 2. Система планів підприємства	11	15
3.	Підготовка студентами виступів з теми 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану	11	15
4.	Підготовка студентами доповідей з теми 4. Дискусія «Причини невдачі нової продукції (туристичних послуг) на ринку» (на конкретних прикладах), «Стратегія червоного океану проти стратегії блакитного океану»,	12	16
5.	Підготовка студентами аналітичних виступів з теми 5. Презентація проектів «Вихід нової туристичної компанії на ринок». Обговорення «Які альтернативні системи розподілу може використати туристична фірма для збуту своїх послуг?», «Від прямої конкуренції до створення блакитного океану».	12	15
6.	Підготовка студентами доповідей з теми 6. Виробничий план	11	15
7.	Підготовка студентами аналітичних доповідей з теми 7 Організаційний план. Презентація групового проекту «Мотивація праці персоналу в галузі гостинності»	12	15
8.	Підготовка студентами виступів з теми 8. Оцінка ризиків. Розв'язання задач.	12	16
9.	Підготовка студентами доповідей з теми 9. Дискусія «Фіноблік в ресторані: що обрати (ФОП + юр.особа)», «Нові правила РРО для закладів громадського харчування». Розв'язання задач.	12	16
	Разом	105	138

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Форми та методи навчання: лекція, бесіда, дискусія, проблемний виклад навчального матеріалу, евристичний, аналітичний методи, дослідницький метод, метод проєктів, практичні методи (вправи).

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються такі методи контролю: усний, письмовий, тестовий. Поточний контроль проводиться під час семінарських занять у вигляді усного або письмового опитування, виступів студентів під час обговорення питань, самостійної роботи, тестування, написання есе, рефератів тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховується під час визначення підсумкової оцінки з дисципліни у формі **екзамену**.

Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційної роботи – 40. **УВАГА!** У разі використання заборонених джерел на заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в дистанційній формі** з використанням платформи **Google-Class, Zoom**.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях

“5” балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також підручників і навчальних посібників. Студент – відмінник повинен знати як саме економічні категорії і закони проявляються в ринкових умовах на мікрорівні та на макрорівні здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонуваного йому проблем, демонструвати знання законодавчих та нормативних актів України.

“4” бали свідчить, що студент має тверді знання з дисципліни «Мікроекономіка і макроекономіка» в обсязі навчальної програми, вміє використовувати інструментарій мікроаналізу. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення питань.

“3” бали виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі і є в навчальних планах і програмах. Ці бали виставляється коли студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

“2-0” балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студентів нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

Критерії оцінки відповідей на тестові питання на семінарських заняттях

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів:

“1” балів виставляється, якщо правильні відповіді складають 90-100%.

“0,8” бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 74-89%.

“0,5” бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 60 - 73%.

“0” виставляється, якщо правильні відповіді складають до 60%.

Критерії оцінювання аналітично-пошукових завдань та есе.

2 балів ставиться за умов, якщо студент продемонстрував вміння всебічно, безпомилково, в логічній послідовності проаналізувати проблему, проявив творчий підхід, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, проявив авторське ставлення, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки;

3 бали ставиться студентові, який продемонстрував вміння всебічно та безпомилково проаналізувати проблему, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки, проте відсутній творчий підхід при аналізі проблем

1 бали отримує студент, який виконав завдання з незначними помилками, в недостатній мірі використав статистичний та фактичний матеріал, не виявив авторського розуміння проблеми;

0 бал виставляється студентові, який припускається грубих помилок та логічної непослідовності під час виконання завдання, не використав сучасну літературу та сучасний фактичний матеріал.

Підсумкова оцінка на семінарському занятті виставляється на основі оцінювання всіх видів робіт:

Шкала балів за видами робіт

№	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка	Примітка
1	Відповіді на семінарах	0-5	За семінар, незалежно від кількості відповідей
2	Тестування	0-1	За одне правильно виконане завдання
3	Аналітично-пошукове завдання, есе	0-2	За один виступ

Критерії оцінки екзамену

Екзаменаційна робота складається із:

- 20 тестів – 1 бал за вірну відповідь (20 балів)
- 2 аналітично-пошукових завдання (10 балів кожен).

10-9 балів - всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. Засвоєння основної та додаткової літератури. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.

8-7 балів - повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичної роботи.

6-5 балів - знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. Засвоєння основної літератури. Помилки і суттєві неточності у відповіді на іспиті.

4-3 балів - прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Наявність помилок у відповіді на іспиті.

0 – 2 балів - відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Разом		
7	6	6	7	7	6	7	7	7	60	40	100

10. Рекомендована література

Основна література

Алієна-Барановська В.М. Дахно І. Міжнародний туризм: навчальний посібник довідник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 344 с.

Божидарник Т. Міжнародний туризм / Т. Божидарник: Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.

Основи ресторанної справи: навчальний посібник / укл. Г.Я. Круль. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 496 с.

Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 051 - Економіка / Е. І. Цибульська. К. : Видавничий дім «Кондор», 2021. 348 с.

Фінансовий аналіз. Навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» / А.В. Череп, О.В. Гамова, І.А. Козачок .К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 268 с.

Волошина С.В. Бізнес-планування: конспект лекцій. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. 64 с.

Фінансовий менеджмент: практикум. Навч. посібник Вид. друге, доповн./ С.В. Нестерова. К. : Видавничий дім «КОНДОР», 2019. 280 с.

Веретенников, В. І. Управління проектами : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 280 с.

Васильців Т.Г., Качмарик Я.Д. Бізнес-планування: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 207 с.

Кучеренко В.Р., Карпов В.А. Бізнес-планування фірми: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 424 с.

Македон В.В. Бізнес-планування: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2009. 236с.

Мальська М.П. В.В. Худо. Туристичний бізнес: теорія та практика: підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.

Мельниченко С. В., Шенкова К. А. Управління бізнес-процесами в туризмі: монографія. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2015. 263 с.

Цьохла С.Ю., Кожемякіна Т.В. Обґрунтування та експертиза бізнес-проектів: навч. посіб. Сімферополь: ДІАЙПІ, 2011. 400с.

Додаткова література:

1. Пестушко В. М. Український туризм у контексті глобалізації: сучасний стан і перспективи. *Географія та основи економіки*. 2015. С. 257.

2. Туризм в Україні: куди їдуть найбільше і які напрями потрібно розвивати. URL: <http://expres.ua/news/2020/10/05/265404-turyzm-ukrayini-kudy-yidut-naybilshe-napryamypotribno-rozvyvatu>

3. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу. URL: доступу: http://tourlib.net/books_ukr/dyadechko13.htm.

4. Туристичні потоки. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/tyr/tyr_u/potoki2020_u.htm.

5. Котлер, Ф. Маркетинг. Гостинність. Туризм. [Текст] / Ф. Котлер, Д. Боуен, Д. Мейкенз. Москва: ЮНИТИ, 2009.

6. Угоднікова О.І., Щербаченко Т.С. Роль інформаційних технологій у розвитку менеджменту та маркетингу міжнародного туризму. *Комунальне господарство міст*. 2019, том 2, випуск 148.

7. Tourism Statistics. URL: <https://www.e-unwto.org/toc/unwtotfb/current>

8. Tourism Industry 2020. View Trends, Analysis and Statistics. URL: [https://www.reportlinker.com/market-report/Tourism/6226/Tourism?utm_source=adwords1&utm_medium=cpc&utm_campaign=Tourism&utm_adgroup=Tourism Industry Reports&gclid=EAIaIQobChMIybjkkrqi6wIVsiB7Ch1k3AZEEAAYASAAEgJqvFD_BwE](https://www.reportlinker.com/market-report/Tourism/6226/Tourism?utm_source=adwords1&utm_medium=cpc&utm_campaign=Tourism&utm_adgroup=Tourism%20Industry%20Reports&gclid=EAIaIQobChMIybjkkrqi6wIVsiB7Ch1k3AZEEAAYASAAEgJqvFD_BwE)

9. International tourist numbers could fall 60-80% in 2020, unwto reports. URL: <https://www.unwto.org/news/covid-19-international-tourist-numbers-could-fall-60-80-in-2020>

10. Щодо розвитку туризму в Україні в умовах підвищених епідемічних ризиків <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-06/turyzm-v-ukraini.pdf>

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Верховна Рада України. URL: www.zakon.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
4. Міністерство фінансів України. URL: www.minfin.gov.ua
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbu.gov.ua
6. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. URL: www.uaib.com.ua
7. Департамент туризму та курортів. URL: me.gov.ua
8. Туристичні потоки. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ>
9. Особливості розробки прогнозів розвитку туристичної галузі. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/orlova2.htm

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі **Zoom** проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі **Google-Class** та **Zoom** можуть проводитись практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) можуть проводитись до **30% практичних та семінарських занять** у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в дистанційній формі** з використанням платформи **Google-Class** та **Zoom**.